

Gryszkowa, Nina

"Frazeologična symbolika :
lingvokul'turologičnyj aspekt", Olena
Levčenko, L'viv 2005 : [recenzja]

Etnolingwistyka 23, 299

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

opracowanie w bułgarskiej literaturze przedmiotu. Łączy ono w sobie cechy słownika dialektalnego (gromadzi materiał dialektalny obejmujący terytorium całej Bułgarii, nie rezygnując przy tym z wyrazów literackich nazywających realia kulturowe), encyklopedycznego (podaje definicje terminów) i etnolingwistycznego (określa sferę funkcjonowania terminu, jego znaczenie i zasięg terytorialny).

Słownik składa się z czterech części tematycznych, do których dołączone zostały indeksy. Części tematyczne odpowiadają czterem porom roku (cykle: jesienny, zimowy, wiosenny, letni). Każde ze świąt w bułgarskim kalendarzu ludowym zostało scharakteryzowane na podstawie terminów ludowych nazywających związane z nim realia obrzędowe, takie jak: postaci (w tym także istoty demoniczne, postaci mitologiczne, choroby i ich określenia eufemistyczne), czynności oraz przedmioty, a czasami także miejsca. W wyborze kategorii obrzędowych, autorki nawiązują do modelu zastosowanego w słowniku *Slavjanskie drevnosti*, stwarzając tym samym możliwość porównania bułgarskiego materiału językowego z materiałem pochodzącym z innych rejonów Słowiańszczyzny. Do każdego cyklu dołączony został indeks terminów uwzględnionych w części tematycznej wraz z lakoniczną definicją.

We wstępie do słownika, obok założeń metodologicznych oraz szczegółowego spisu źródeł (leksykograficzne, etnograficzne i folklorystyczne), zamieszczono charakterystykę badanej terminologii: podział terminów ze względu na przynależność do jednego lub więcej kompleksów obrzędowych; sposoby tworzenia terminów, zwłaszcza nazywających święta (antroponimy chrześcijańskich świętych; postacie mitologiczne; osoby, którym święto jest poświęcone; wykonawcy obrzędowych czynności lub działania i przedmioty obrzędowe typowe dla danego święta); ich budowę (motywowane, niemotywowane, złożenia, połączenia wyrazowe).

JM

Levčenko Olena, *Frazeologična simbolika: lingvokul'turologičnyj aspekt*, L'viv: L'vivs'kyj regional'nyj instytut deržavnogo upravlinnja pry Prezydentovi Ukrajinj, 2005, 352 s.

W książce zostały omówione badania symboli, prowadzone za pomocą analizy konceptualnej. Bazę materiałową stanowi ukraiński i rosyjski materiał frazeologiczny, dane leksykalne i ich użycie kontekstowe. Wiele uwagi poświęcono rekonstrukcji obrazu świata na podstawie danych frazeologicznych.

Monografia składa się z trzech rozdziałów. Pierwszy został poświęcony narodowo-kulturowej specyfice semantyki frazeologizmów, drugi – interlingwistycznym i narodowym kierunkom w badaniach konceptów. Autorka zastanawia się nad zagadnieniami werbalizacji konceptów, omawia metaforę, przestrzeń konceptualną, archetypy i symbole. Trzeci rozdział poświęcono grupom ideograficznym rozpatrywanym w aspekcie lingwokulturowym.

NG

Lotman Jurij, *Nepredskazuemye mechanizmy kul'tury*. Podgotovka teksta i primečanija T. D. Kuzovkinoj pri učastii O. I. Utgof, Tallinn: TLU Press, 2010, 232 s.

Książkę *Nieprzewidywalne mechanizmy kultury* Jurij Lotman podyktował w ostatnich latach swojego życia. Jest to kontynuacja i dopełnienie rozprawy *Kultura i wybuch*. Wielki uczony powraca do wątków i idei szczególnie dla niego w tym okresie ważnych. Lotman snuje rozważania o globalnych prawach historii, o znaczeniu wybuchu w rozwoju kultury i o niemożliwości przewidywania, kiedy taki wybuch nastąpi, o sztuce jako warsztatach nieprzewidywalności. Jest to rodzaj testamentu, w którym autor prezentuje swoje poglądy na historię i na sztukę.